

TÜRKİYE’NİN ASBEST PROFİLİ

Bahattin Murat Demir^a, Sami Ercan^b, Mustafa Aktan^b, Harun Öztaşkın^c

^aÇevre ve Şehircilik Bakanlığı-Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 06530, Lodumlu - Çankaya/Ankara,

^bÇevre ve Şehircilik Bakanlığı-Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 06530, Lodumlu - Çankaya/Ankara,

^cAnkara Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Söğütözü, Ankara, (bmuratdemir@gmail.com)

ÖZ

Türkiye’de asbest güvenliği, bu sorunla karşı karşıya kalan birçok ülkeden farklı bir özgünlüğe sahiptir. Dünyadaki birçok ülke için bu konu sadece antropojenik (endüstriyel) asbest maruziyeti boyutu ile sınırlı iken Türkiye için hem antropojenik (endüstriyel) hem de jeojenik (çevresel) asbest maruziyeti boyutları söz konusudur. Bu nedenle ülkemizde asbestle mücadele açısından geliştirilecek stratejilerde bu iki boyutun bütünlüklü olarak göz önüne alınması gerekmektedir.

Halen ülkemizde asbest ithalat ve kullanımı yasaklanmış olsa da geçmiş yıllarda değişik sektörlerde asbest kullanılmıştır. Birçok ürününün bileşimine giren ve hayat içerisinde dolaşımını devam ettiren asbest insan ve çevre sağlığı için bir risk faktörü karşımıza çıkmaktadır. Bu durum endüstriyel maruziyeti jeojenik maruziyetler kadar önemli kılmaktadır.

Gelinen noktada başta tıbbi jeoloji olmak üzere çok sayıdaki jeolojik araştırma sonucunda “Türkiye Jeojenik Asbest Profili” önemli oranda ortaya konmuş; elde edilen bu veriler ışığında da “Türkiye Asbest Kontrolü Stratejik Planı” oluşturulmuştur. Ancak adı geçen planda da belirtildiği üzere “Antropojenik (Endüstriyel) Asbest Profili” üzerine yeterli çalışma ve veri henüz bir araya getirilememiştir.

Bu çalışmanın temel amacı ulusal (TÜİK, Resmi Gazete, Devlet Arşivleri vb) ve uluslararası (USGS) kaynaklardan temin edilen veriler ışığında asbestin Türkiye’de endüstriyel kullanım süreçlerini ortaya koyabilmek, “Türkiye Asbest Profili” zemininde jeojenik ve antropojenik asbest verilerini buluşturabilmektir. Çalışmamız ülkemizin önemli bir asbest ithalatçısı ülke olmanın yanı sıra asbest üreticisi ülke olduğunu da göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Asbest profili, jeojenik (çevresel) asbest maruziyeti, endüstriyel (antropojenik) asbest maruziyeti,

TURKEY'S ASBESTOS PROFILE

Bahattin Murat Demir^a, Sami Ercan^b, Mustafa Aktan^b, Harun Öztaşkın^c

^aThe Ministry of Environment & Urbanization, General Directorate of Infrastructure & Urban Transformation Services, 06530, Lodumlu - Çankaya/Ankara Turkey

^bThe Ministry of Environment & Urbanization, Directorate General of Spatial Planning 06530, Lodumlu - Çankaya/Ankara Turkey

^cAnkara Governorate, Regional Directorate of Environment and Urbanization, Söğütözü Ankara, Turkey

(bmuratdemir@gmail.com)

ABSTRACT

The issue of asbestos safety in Turkey is peculiar when compared to many other countries that face the same problem. For many countries in the world, this problem is confined to anthropogenic (industrial) exposure, while Turkey is faced with not only anthropogenic (industrial) exposure, but also geogenic (environmental) exposure. Therefore, both aspects must be taken into consideration together while devising strategies to tackle this problem in Turkey.

Even though there is a ban on the import and utilisation of asbestos in Turkey, it has been used in various sectors in previous years. Asbestos, which is a part of the composition of many products still being used and continues its life cycle, still poses a risk factor for human health and the environment. This leads to industrial exposure to become as dire as geogenic exposure.

At this point, "Turkey's Geogenic (Environmental) Asbestos Profile" has been produced to a large degree owing to various geological research, especially medicinal geology. Moreover, the "Turkish Asbestos Control Strategic Plan" has been prepared taking on board the data collected in this research. But as mentioned in this plan, there is still insufficient work and data on the "Anthropogenic (Industrial) Asbestos Profile"

The main aim of this study is to put forth the industrial utilisation processes of asbestos in Turkey taking into consideration national (TÜİK, the Official Gazette, state archives etc.) and international (USGS) sources and bring together data regarding geogenic asbestos with that regarding anthropogenic asbestos within the context of "Turkey's Asbestos Profile". Our study shows that our country is not only an important importer of asbestos, but also a producer.

Keywords: *Asbestos profile, geogenic (environmental) asbestos exposure, industrial (anthropogenic) asbestos exposure.*